

**Икономически мерки за възстановяване на българската икономика
(27 юли 2009г. – 27 април 2010г.)**

Глобалната финансова криза, некомпетентността и корупцията в управлението на тройната коалиция, доведоха България до влошен бизнес климат и нарастваща безработица (към август 2009 г. тя достига 7,9%). Наред с тези, други негативни резултати са:

- Спад от 4,2% на БВП за първото полугодие на 2009 г.
- Спад на промишленото производство през месец юли 2009 г. с 18,9% на годишна база, като спадът в преработващата и добивната промишлености е съответно в размер на 24,3% и 13%.
- Спад на оборота на промишлените предприятия през месец юли 2009 г. с 24,1% на годишна база.
- Силно понижаване на темповете на приток на преки чуждестранни инвестиции. За периода януари-юни 2009 г. потокът на преките чуждестранни инвестиции е спаднал с 52,5% на годишна база).
- Влошаване на платежния баланс с около 2,160 млрд. евро, като за периода януари – юни 2009 г. общият баланс е отрицателен, в размер на 888,2 млн. евро.

Правителството на европейското развитие на България работи за бързото справяне с тези негативи. Краткосрочните икономически мерки, които се предлагат, се основават на активизиране на социалния диалог на всички нива, включително чрез Националния съвет за тристранно сътрудничество (НСТС) и постоянните комисии към него, отрасловите, браншовите и областните съвети за сътрудничество; чрез диалог в рамките на Комисията по труда и социалната политика към НС и диалог в Икономическия и социален съвет.

Политически подход

Основни приоритети на правителството са преодоляването на последиците от глобалната криза и възстановяването на българската икономика. Постигането на бързи реални и устойчиви резултати може да се реализира чрез общ политически подход и ясна политическа воля. Те се изразяват в:

1. Активен диалог с ЕС за синхронизиране на усилията и предотвратяване на грешки и забавяне изпълнението на Програмата от 57 – мерки за получаване на средствата от ЕС и постигане на реални ползи за бизнеса и гражданите;
2. Диалог със синдикатите, съсловните и бизнес организации за съгласуване на решенията по актуалното развитие на икономическата и социална ситуация в страната;
3. Реформа в държавната администрация за оптимизиране на управлението с цел по-добра ефективност и по-добро заплащане;
4. Ефективно законодателство за устойчивост на провежданата политика.

Стратегически цели

Политиката на Правителството на европейското развитие на България за преодоляване на последиците от глобалната криза и възстановяване на българската икономика ще се реализира чрез съчетаване на социалния ангажимент на държавата към гражданите и свободния пазар по модела на социалната пазарна икономика.

Тя ще бъде насочена към постигане на следните резултати:

- Запазване и разкриване на нови работни места в отраслите със стратегическо за страната значение;

- Законодателни и нормативни мерки за намаляване на ограниченията и бюрократичните пречки пред развитието на българския бизнес и за стимулиране на чуждите инвестиции;
- Реформиране на публичният сектор – образование и здравеопазване, с цел развитие на качествата на човешкия капитал, реализиране на българите в страната и съхраняване на българските традиции и културна идентичност;
- Изграждане на националната пътна и социална инфраструктурата като фактор за социалната интеграция на българското общество и реализиране на предимствата на географската позиция на страната;
- Развитие на всички райони на страната и преодоляване на разликите в условията на живот и бизнес в тях;
- Използване на традициите и ресурсите за модернизирането на традиционни за българската икономика сектори – селско стопанство (в посока на екологичното земеделие) и развитие на културния туризъм;
- Реформиране на икономиката чрез откриване на енерго- и ресурсоспестяващи производства на основата на нови технологии;
- Развитие на сектора за информационни технологии и разширяване въвеждането на новите технологии в икономиката и бита;
- Приоритетно развитие на новите енергийни източници, използването на тяхната енергия и производство/въвеждане на технологии в производството и бита на гражданите.

**Икономически мерки за възстановяване на българската икономика
27.07.2009г. – 27.04.2010г.**

Основните резултати, които трябва да бъдат постигнати с прилагането на икономическите мерки на Правителството на европейското развитие, имат за цел постигането на следните резултати:

1. Устойчивост на макроикономическата система;
2. Устойчивост на финансовата система;
3. Подобряване на бизнес средата;
4. Активизиране на аграрното производство;
5. Изграждане на по-добра инфраструктура;
6. Стимулиране на заетостта и социално подпомагане;
7. Икономика, основана на знанието;
8. Ефективно управление на средствата от еврофондовете.

I. Мерки за постигане на устойчивост на макроикономическата система

1. Запазване на валутния борд и фиксирания курс на лева към еврото до влизане в еврозоната;
2. Поддържане на балансиран бюджет - през м. август бюджетният дефицит се е свил до 105 млн. лв. от 565 млн. лв. в края на юли;
3. Активизиране на дейността за присъединяване на България към ERM II и за въвеждане на еврото в България след изпълнението на критериите от Маастрихт;
4. Ежедневна и упорита борба с фискалните кражби и данъчните измами.

II. Мерки за постигане устойчивост на финансовата система

1. Намаление на неефективните разходи в структурата на държавния бюджет за 2009 г. с 15 %. (Реализирано чрез Постановление 196 на МС от 11 август 2009г.) и повторно намаляване в края на 2010 г.;
2. Намаление броя на министерските кресла с две и на административните разходи с 15% след функционален анализ на административните звена и структури – в цялата администрация – считано от 1 януари 2010 година. Изпълнени мерки към момента – реорганизиране на администрацията и намаляване на състава ѝ с: 14% за Министерството на финансите, 8% за НАП, 15% за Агенция „Митници”, 19% - Министерския съвет;
3. Запазване на единната ставка на данъка върху добавената стойност (ДДС) от 20% към януари 2010;
4. Прекратяване на корупцията в усвояването на еврофондовете; честно и стриктно спазване на условията за ползване на пари на ЕС. Първите резултати - размразяването на средствата по САПАРД – са вече реализирани;
5. Осигуряване на взаимен достъп до информационните системи на Агенция „Митници” и НАП, за повишаване на ефективността на контролната дейност (изпълнено);
6. Провеждане на консервативна политика по отношение на поемането на нови правителствени дългове;
7. Подобряване на системите за финансово управление и контрол чрез засилване ролята на вътрешния одит;
8. Развитие на системата за финансиране и набиране на средства за здравеопазване и доброволни здравно осигурителни фондове;
9. Преразглеждане на основанията за анексиране на договори за обществени поръчки;
10. Засилване на митническия надзор и контрол по отношение на елементите на облагане при внос на стоки – митническа стойност, тарифно класиране и произход на стоките, с цел повишаване събираемостта на публичните приходи;
11. Използване на фискални датчици при отчитането на бензиностанциите – първата стъпка е реализирана чрез промяна в Наредба №18 на Министерството на финансите.

III. Мерки за подобряване на бизнес средата

1. Намаляване на първоначалния капитал на търговските дружества на 2 лева (изпълнено);
2. Ускорено възстановяване на ДДС от 620 млн. (на 27.07.2009 г.) до 200 млн. към днешна дата;
3. Намаляване на осигурителната тежест с 2 процентни пункта през 2010 г. и с по 1% в следващите три години до общо 5% за мандата на правителството;
4. Създаване на централизирано управление на концесионната дейност при строги правила за контрол;
5. Приемане на нови разпоредби на Закона за обществените поръчки с оглед премахването на противоречивите и непрозрачни процедури и премахване на понятието малки обществени поръчки, засилване на ролята и правомощията на Агенцията за обществени поръчки;
6. Намаляване на квазиданъчното бреме чрез либерализиране регулациите на продуктовите пазари като условие за намаляване на корупцията и влиянието на групите със специални интереси;
7. Увеличаване на класовете инвеститори като част от тях се подпомагат и администрират от държавата, а останалите - от общините;
8. Развитие на фондове за рисков капиталово инвестиране и гаранционни фондове за финансиране;
9. Ускоряване на съдебните производства по несъстоятелност, опростяване на процедурите и въвеждане на механизми за изчистване на задълженията чрез клиринг и изграждане на пазар на дългови инструменти;
10. Изменение на Закона за регулиране на стопанската дейност с цел въвеждане на прозрачни, недвусмислени и категорични правила за разрешителните и регистрационни режими;
11. Контрол по средствата, отпуснати от Българската банка за развитие към търговските банки, с оглед тяхното ефективно използване за бизнес кредитиране;

IV. Мерки за активизиране на аграрното производство

1. Спиране на практиките на замяна на гори и промяна на тяхното предназначение (изпълнено);
2. Спешно акредитиране на идентификационната система за селскостопански животни и нотификация пред ЕК за възможност за плащане на субсидии на глава животно;
3. Адекватно подпомагане на доходите на земеделските производители чрез акуратно приложение на Схемата за единно плащане на площ при извършване на ежегодно увеличаване на пакета за директни плащания и определяне на размера на сумата за плащане на хектар;
4. Използване възможностите на Държавния поземлен фонд за оземляване на земеделските производители;
5. Създаване на специален сегмент към Националния гаранционен фонд, създаден от Българската банка за развитие чрез който да се гарантират проекти по Програмата за развитие на селските райони;
6. Засилване на участието на бизнеса в осъществяването на професионалната подготовка на учениците, в това число чрез включване на специалисти от предприятията.

V. Мерки за изграждане на по-добра инфраструктура

1. Оценка на икономическата рентабилността на проекта АЕЦ "Белене" и на нуждата от нови енергийни мощности на Балканите;
2. Преобразуване на държавните енергийни компании в публични дружества и листване на 15% от акциите им на борсата. Това ще осветли финансовите им резултати;
3. Увеличаване законовите правомощия на общините по отношение на приоритетни за регионите проекти с цел насърчаване на инвестициите и заетостта на местно ниво, включително и чрез изграждане на необходимата за инвеститорите инфраструктура, след публично обсъждане и решение на Общинския съвет;
4. Въвеждане на ефективен механизъм за управление на публични проекти („project management”);
5. Оптимизиране на проектите по сключени договори, които са в процес на реализация или предстои да бъдат реализирани, с цел постигане на 15% намаляване на разходите на държавата;
6. Ускорено осъществяване на мащабни инфраструктурни проекти по Оперативна програма „Транспорт”:
  - Доизграждане на Автомагистрала „Тракия” – лотове 2, 3 и 4;

- Строителство на Автомагистрала „Люлин“;
- Изграждане на Автомагистрала „Струма“ – лотове 1,2 и 4;
- Изграждане на Автомагистрала „Марица“ – от км 5 до км 72;
- Връзка на Автомагистрала „Хемус“ с околновръстния път на София;
- Модернизация на участък от път I-1 (Е 79) Враца – Ботевград;
- Изграждане на участък от път Е 79 Видин – Монтана;
- Рехабилитация на пътният участък Кърджали – Подкова;
- Изграждане на нов граничен комбиниран (пътен/железопътен) мост над р. Дунав при Видин – Калафат (България/Румъния);
- Реконструкция и електрификация на жп линията Пловдив – Свиленград;
- Подновяване на участъци от железопътната инфраструктура по жп линията Пловдив – Бургас (по протежение на Трансевропейската транспортна мрежа);
- Модернизация на жп линията София – Пловдив;
- Електрификация и реконструкция на жп линията Свиленград – турска граница;
- Модернизация на жп линията София–Драгоман (по протежение на Трансевропейската транспортна мрежа);
- Строителство на интермодален терминал в София.

7. Ускорено осъществяване на мащабни инфраструктурни проекти в сектор „Околна среда“. Започване изпълнението на договори за проектиране и строителство на:

- Строителство и рехабилитация на ВиК мрежите на гр. Търговище (по ОП „Околна среда“);
- Строителство и рехабилитация на ВиК мрежите на кв. „Ивайло“, гр. Пазарджик (по ИСПА);
- Строителство и рехабилитация на ВиК мрежите на гр. Горна Оряховица и гр. Лясковец (по ИСПА);
- Строителство и рехабилитация на ВиК мрежите, гр. София – главен колектор Банкя, ляв Владайски главен колектор, главен колектор бул. „Бъкстон“, десен Перловски главен колектор и десен Слатински главен колектор и Рилски главен водопровод и главен водопровод от резервоар Драгалевци (по ИСПА);
- Изграждане на главни канализационни колектори в кв. „Овча купел“, гр. София (по ОП „Околна среда“);
- Строителство и рехабилитация на ВиК мрежите на кв. „Долно Езерово“, гр. Бургас (по ОП „Околна среда“);
- Интегрирана система от съоръжения за третиране на битовите отпадъци в Столична община (по ОП „Околна среда“);
- Регионално депо и съоръжения за предварително третиране – регион Перник (по ОП „Околна среда“);
- Регионално депо и съоръжения за предварително третиране – регион Ботевград (по ОП „Околна среда“);
- Регионална система за управление на отпадъците – регион Бургас (по ОП „Околна среда“);
- Регионална система за управление на отпадъците – регион Кочериново (по ОП „Околна среда“);
- Регионална система за управление на отпадъците – регион Добрич (по ОП „Околна среда“);
- Регионална система за управление на отпадъците – регион Провадия (по ОП „Околна среда“);
- Регионално депо = Габрово (по ОП „Околна среда“);
- Регионално депо и съоръжения за предварително третиране – регион Ямбол (по ОП „Околна среда“);
- Регионално депо и съоръжения за предварително третиране – регион Разлог (по ОП „Околна среда“);

8. Стриктен контрол и ускорено изпълнение на следните инфраструктурни обекти в сектор „Околна среда“:

- Градска пречиствателна станция за отпадъчни води – гр. Велики Преслав (със средства от ДБ);
- Селищна пречиствателна станция за битови отпадъчни води – гр. Копривщица (със средства от ДБ);
- Градска пречиствателна станция за отпадъчни води - гр. Етрополе, I етап - механично стъпало (със средства от ДБ);
- Пречиствателна станция за отпадъчни води - гр. Козлодуй (със средства от ДБ);
- Пречиствателна станция за отпадъчни води с довеждащ колектор - гр. Карлово (със средства от ДБ);
- Строителство и реконструкция на канализационната мрежа на гр. Сливен (със средства от ДБ);
- Отвеждащ колектор за битови отпадни води за премахване на заустванията в зоната между буна 109 и буна при яхтеното пристанище КК "Св. Св. Константин и Елена" (със средства от ДБ);
- Изграждане на IV етап на "Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Мадан, Златоград, Неделино" (със средства от ДБ);
- Изграждане на ПСОВ - гр. Търговище (ИСПА);
- Изграждане на ПСОВ - гр. Шумен (ИСПА);
- Рехабилитация на ПСОВ - гр. Сливен (ИСПА);
- Рехабилитация на ПСОВ - гр. Кюстендил (ИСПА);
- Рехабилитация на ПСОВ - гр. София (ИСПА);
- Рехабилитация на ПСОВ - гр. Варна (ИСПА);
- Строителство и рехабилитация на ВиК мрежите на гр. Кюстендил (ИСПА);
- Строителство и рехабилитация на ВиК мрежите на гр. Смолян (ИСПА);
- Строителство и рехабилитация на ВиК мрежите на гр. Шумен (ИСПА);
- Строителство и рехабилитация на ВиК мрежите на гр. Балчик (ИСПА);
- Строителство и рехабилитация на ВиК мрежите на гр. Варна (ИСПА);
- Рехабилитация на ВиК мрежите на кварталите „Струмско“, „Грамада“ и „Баларбаши“, гр. Благоевград (по ОП „Околна среда“);
- Изграждане на РЦУО - гр. Кърджали (ИСПА);
- Затваряне на 8 съществуващи общински депа (ИСПА);
- Довършване на депо за ТБО – Златица, Пирдоп и Челопеч (ПУДОС);
- Строителство и рехабилитация на ВиК мрежите на гр. Перник (по ОП „Околна среда“)
- Строителство и рехабилитация на ВиК мрежите на гр. Сливен (по ОП „Околна среда“)
- Строителство и рехабилитация на ВиК мрежите на гр. Приморско (по ОП „Околна среда“)
- Изграждане на биологично стъпало към ПСОВ и рехабилитация на ВиК мрежите на гр. Троян (по ОП „Околна среда“)
- Рехабилитация на ВиК мрежите на гр. Белослав (по ОП „Околна среда“);
- Изграждане на ПСОВ - гр. Сопот (по ОП „Околна среда“).

9. Въвеждане в експлоатация на следните инфраструктурни обекти в сектор „Околна среда“:

- ПСОВ – Ловеч (ИСПА);
- ПСОВ – Монтана (ИСПА);
- ПСОВ – Севлиево (ИСПА);
- ПСОВ - кв. Меден Рудник, гр. Бургас (ИСПА);
- ПСОВ – Попово (ИСПА);
- ПСОВ – Балчик (ИСПА);
- ПСОВ – Смолян (ИСПА);
- Колектор под Варненското езеро – кв. „Аспарухово“, гр. Варна (ИСПА);
- Реконструкция на ГПСОВ - Обзор – Бяла (ПУДОС).

VI. Мерки за стимулиране на заетостта и социално подпомагане

1. Увеличаване на размера на минималния осигурителен доход за самоосигуряващите се лица до 420 лв.;
2. Преориентиране на програмите от осигуряване на “временна” заетост, към устойчива заетост на групите в неравностойно положение в реалната икономика;

3. Предоставяне на специализирани услуги от Агенцията по заетостта и създаване на заетост за безработни лица в оказване на социални услуги, вкл. за гледане на деца и насърчаване на наемането на родители с малки деца;
4. Изграждане на единна информационна система за търсене и предлагане на работна сила, професионална квалификация и преквалификация;
5. Нов старт под формата на обучение и заетост за безработни младежи до 4 месеца от регистрацията им като безработни и на останалите безработни до 12 месеца от регистрацията им като безработни, съгласно изискванията на Лисабонската стратегия;
6. Предоставяне на ваучери за обучение на заети и безработни лица за повишаване на тяхната професионална квалификация;
7. Разширяване обхвата на осигурените лица и създаване на фонд за пенсиониране на земеделските производители;
8. Ограничаване на инициативи за привличане на чуждестранна работна сила на българския пазар на труда от страни, извън ЕС;
9. Предоставяне на ваучери за обучение на безработни и заети лица чрез ОП „Развитие на човешките ресурси“;
10. Подаване на заявление за кандидатстване на Р. България за предоставяне на средства от Европейския фонд за приспособяване към глобализация за финансиране на специфични действия за реинтеграция на пазара на труда на работници и служители от „Кремиковци“ АД, съкратени в резултат от масови уволнения;
11. Създаване на условия /програми/ за трудова миграция в страната, както и за ежедневни трудови пътувания в допустим ареал (финансиране основно чрез ОП „Развитие на човешките ресурси“);
12. Осигуряване на мерки на пазара на труда за компенсиране на загубата на доход при работа на непълно работно време, или други форми на временно реструктуриране на заетостта поради кризата;
13. Създаване на възможност за работещите в бюджетния сектор да получават ваучери за храна за сметка на средствата за СБКО;
14. Използване на правото на министъра на труда и социалната политика да разпростира действието на браншовите колективни трудови договори на базата на предварително постигнат консенсус в рамките на Отрасловите съвети за социално сътрудничество;
15. Увеличаване на максималния размер на гарантираните вземания за работниците и служителите от фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите“ при несъстоятелност на работодателя (от две и половина на три минимални работни заплати);
16. Преразглеждане на Националния план за действие по заетостта с цел неговото спешно структурно преориентиране в контекста на кризисната ситуация на българския трудов пазар;
17. Заявяване пред Европейската комисия нуждите от съфинансиране на активните мерки на пазара на труда от различните фондове и програми на Европейския съюз, попадащи в приложното поле на МТСП (ЕСФ; ЕФПГ; Прогрес);
18. Преразглеждане на социалните мерки и програми за социално включване и социална защита и анализ на тяхната ефективност. Ориентиране на системата за социално включване и социална защита към най-уязвимите групи. Осигуряване на максимална ефективност и ефикасност на подкрепата в тази сфера;
19. Разработване и внасяне за разглеждане и приемане в Министерския съвет и Народното събрание на законопроект за регулиране на надомния труд;
20. Разработване и внасяне за разглеждане и приемане в Министерския съвет и Народното събрание на законопроект за регулиране на работата от разстояние;
21. Разработване и внасяне за разглеждане и приемане в Министерския съвет и Народното събрание на законопроект за регулиране на дейността на Агенциите за временна заетост и работата чрез агенции за временна заетост;
22. Създаване на работна група към НСТС, в която да се извършва текущ мониторинг на социално-икономическата ситуация и се предлагат антикризисни мерки. Комисията да работи до излизане от кризата;
23. Определяне на заплатите в бюджетната сфера в зависимост от възможностите на бюджета, икономическия растеж и инфлацията.

VII. Мерки за изграждане на икономика, основана на знанието

1. Утвърждаване на система за кариерно развитие и въвеждане на бонусни схеми на заплащане, обвързани с резултатите от учебния процес;

2. Подкрепа за създаване и развитие на стартиращи иновативни предприятия на базата на изследвания, финансирани от Фонд „Научни изследвания“;
3. Ефективно стартиране на системата за студентско кредитиране.

VIII. Мерки за ефективно управление на европейските фондове

1. Опростяване на процеса и документите за докладване на физическото и финансовото изпълнение на проектите;
2. По-голяма степен на децентрализация, включително и чрез въвеждане на принципа на партньорство още на етапа на планиране на политиката по управление на еврофондовете. Децентрализация на процеса на оценка и контрол на малки проекти;
3. Изграждане и поддържане на адекватен капацитет на Одитния орган за средствата от Структурните и Кохезионен фондове на ЕС за ефективното изпълнение на определените му функции с регламенти на ЕС;
4. Осигуряване на непрекъснат паричен поток към бенефициентите за сметка на средства от ЕС и кореспондиращо национално съфинансиране;
5. Ускоряване на обработката и плащанията по проекти, които до момента не са обработени;
6. Създаване на Програма „Млади професионалисти“ към Института за публична администрация, която да стартира подготовката на млади специалисти за по-ефективното и прозрачно усвояване на средствата от Европейските фондове;
7. Оптимизиране на работата на фонд ФЛАГ и увеличаване на средствата в него за подготовка на проекти. Засилване на сътрудничеството с международните финансови институции – Европейската инвестиционна банка, Европейската банка за възстановяване и развитие и др.;
8. Провеждане на масирани информационни кампании относно възможностите за участие в проекти в програмите, управляващи средства от ЕС;
9. Осигуряване на механизми за осигуряване на предварително финансиране за подготовката и изпълнението на приоритетни инфраструктурни проекти преди одобрението им за финансиране по оперативните програми.